

Fig. núm. 1

ELS BRONZES RITUALS XINESOS DE LA COL·LECCIÓ MATEU

CAMPANES I ESQUELLES

En llengua xinesa s'anomenen *tchong*, i la seva importància i antiguitat es remunta als temps patriarcals.

Historiadors reputats contenen que un ministre de l'emperador Houang-ti, va fer fondre dotze campanes, corresponents a dotze llunes, per a indicar les estacions, els mesos, els dies i les hores.

Les campanes no tenen batall, i es baten amb una maça de fusta per a fer-les sonar. La forma, a vegades, no és circular com les campanes europees, sinó aplanada i decorada amb dibuixos cisel·lats, o de relleu, símbols i inscripcions en vers i en prosa, amb dedicatòries als difunts i invocacions, que són bellíssims models literaris, que no reproduïm per l'extensió que solen assolir.

Per a l'aleació del bronze destinat a les campanes s'empren cinc parts de coure per una d'estany. Cal advertir que en els bronzes de les primeres dinasties l'estany no era pur, contenia proporcions de

zinc, de plom, i, en els de la dinastia Tcheou, d'argent. En els exemplars soterrats això influïa en el color de les pàtines. La terra xinesa, en certs indrets, està carregada de nitrè i clorurs d'amoniac, i aital composició descompon el bronze en capes superficials, com escates, de tons verd malaquita, blau turquesa i vetes rogenques.

Els falsificadors imiten les velles pàtines naturals amb colors químics fixats o barrejats en cera, mes els arqueòlegs experts submergeixen el bronze dins l'aigua bullenta i aleshores el frau, si existeix, queda patent.

Un arqueòleg pràctic no confondrà mai la vella pàtina natural dels segles amb una d'artificial feta per procediments químics, car si és deguda a la influència de la terra en les peces d'excavació, pren forma d'escates que, en fraccionar-se, presenten una natura homogènia.

Les campanes i esquelles són de diverses dimensions. Entre les monumentals cal esmentar les cinc campanes que hi ha

Fig. núm. 2

a Pequín, de 4 metres i mig d'alçària, per 10 metres de circumferència amb 23 centímetres de gruix, decorades, a l'interior i a l'exterior, amb inscripcions budístiques, barrejades amb fórmules sànsrites. Varen ésser foses per ordre de l'emperador Yong-lo, el segle xv.

uns relleus en forma de botons, inscripcions o símbols estilitzats, en forma de núvols i dragons.

Tots els pobles orientals han decorat els bronzes artístics amb incrustacions d'altres metalls, entre ells l'or, l'argent i aliatges diversos. Els artistes xinesos en

Fig. núm. 3

En els palaus i cases particulars les campanes estan penjades a l'entrada del menjador de gala, i per a cridar els familiars, convidats i hostes les fan tocar soles o bé acompanyades d'altres instruments de música.

En moltes campanes figuren, en llur decoració, un nombre de punxes d'alt relleu posades de tres en tres, que solen ésser en nombre de divuit, i alternen amb

això, com en totes les arts aplicades, han sobrepasat els altres pobles, reputats mestres, com els perses, els alarbs i els japonesos.

En el llibre *Ko Kou yao louen*, publicat l'any 1387, es fa remuntar la incrustació de l'or en els bronzes, a la primera de les antigues dinasties.

Els bronzes antics, diu Mr. Paleologue, estan incrustats d'or i argent, les quals

incrustacions harmonitzen meravellosament amb els tons foscos de les velles pàtines dels bronzes.

FIGURA NÚM. 1. — En la col·lecció Matteu figura una esquella amb batall, de bronze de to verd oliva, que porta, amb relleus d'or, gruixuts caràcters que no han pogut ésser desxifrats, la data de la qual és aventurat fixar, encara que ha estat catalogada com obra del segle XII.

FIGURA NÚM. 2. — Altra campana de gran mèrit i caràcter és la que posem per il·lustració del present estudi. És de forma aplanada i porta en relleu els *pakua*. Abans de pertànyer al qui escriu, fou d'un vell col·leccionista portuguès molt entès, que havia viscut molts anys a Xina ocupant un càrrec consular. El seu antic posseïdor l'atribuïa a la dinastia Song del Nord, segle X.

Aquesta campana és semblant a una altra de la dinastia Tcheou, que porta una inscripció anterior al segle VII abans de Jesucrist, publicada a l'obra de M. Stephen W. Bushell, comentada pel conservador del Museu Cernuschi de París, M. Ardenne de Tizac.

Els vuit *pakua* o trigramas, agrupats en quatre formes semblants, mes totes distintes, representen les quatre estacions o les quatre forces de la Natura; el calor, el fred, la llum i la fosca.

Tals símbols, foren creats per l'emperador Fou-hi, regnant 3467 anys abans de Jesucrist, i també, a vegades, simbolitzen: el cel, la terra, el tro, les muntanyes, les aigües i el vent.

Els savis xinesos afirmen que aquests símbols compendien tots els misteris de la Natura.

FIGURA NÚM. 3. — Per últim, l'altra campana ritual de la col·lecció de Pedralbes té una forta nansa formada per dos dragons oposats, el cos és esfèric, i porta dos requadres amb inscripcions de lletres xineses, no traduïdes. Porta les punxes i protuberàncies de què abans s'ha parlat. Té verament caràcter arcaic i no és aventurat atribuir-la a l'època Tang, segle X.

J. FABRÉ OLIVER
Director del Museu Balaguer

BIOGRAFIES I RETRATS D'ARTISTES

El nostre company Melcior Balaguer, en el número 56 d'aquest BUTLLETÍ, contava extensament *com s'efectua l'inventari d'objectes dels museus*, aquest inventari per fitxes unitàries que un dia o altre calia començar — donada la insuficiència de l'inventari incomplet en quaderns que els museus posseïen —, que es va començar anys enrera, que ara està quasi acabant-se en la seva organització global i que permetrà esvair immediatament els dubtes que es presentin respecte a un determinat objecte exposat o emmagatzemat per la Junta de Museus i farà possible donar clares referències a qui senti interès sobre la naturalesa, la data, el lloc d'on procedeix o el lloc que ocupa un exemplar.

El senyor Balaguer feia en el seu escrit una lleu referència als fitxers complementaris, en un o altre caire, del descriptiu dels objectes, i entre aquests fitxers complementaris al·ludia al d'artistes, en el seu doble caràcter iconogràfic i biogràfic, del qual darrerament, secundant l'impuls i el treball de l'amic Josep Gilbert, ens n'havem pogut ocupar algunes estones, però que és encara una ben petita part del que volem que sigui. En l'aspecte iconogràfic inclús hi ha actualment un gran desequilibri, car mentre s'hi troben autors retratats en tota edat i en tota posa, n'hi ha altres d'importants que encara hi manquen. En les *biografies resumides* estem també endarrera. I, malgrat tot, ja omplena aquest nou fitxer quasi tres llargs calaixets de biografies i de retrats petits i dos estoigs propis per a les fotografies de major tamany.

Tenint en compte que, ara com ara, en el Museu d'Art de Catalunya s'hi exposen quasi exclusivament obres d'artistes catalans, hem desitjat sobretot reunir en el nostre fitxer els retrats d'aquests artistes i els resums biogràfics respectius. No tenim la pretensió, en l'aspecte biogràfic, de fer un diccionari — ni tan sols amb referència als artistes catalans — a la manera del de Thieme i Becker; el nostre